

Oslo 11.04.19

Høringsinnspill endringer i straffeloven

Sex og samfunn vil takke for muligheten til å sende skriftlig innspill til høring om forslag til endring i straffeloven mv. (avvergingsplikt, tvangsekteskap, skyting mot politiet m.m.).

Om Sex og samfunn

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Sex og samfunn driver klinisk-, undervisnings- og formidlingsarbeid, der den kliniske delen av arbeidet inkluderer Norges største klinikk for seksuell helse.

I 2018 hadde vi i underkant av 35 000 besøkende på klinikken, hvorav om lag 12 000 tok selvtest, i underkant av 18 000 møtte til timekonsultasjon og de resterende 5 000 benyttet seg av tilbudet om gratis HPV-vaksinering. I tillegg besvarte vi om lag 9 000 henvendelser fra hele landet på epost og telefon. Henvendelsene kommer i hovedsak fra unge, foreldre og helsepersonell.

Sex og samfunns chat besvarte totalt 12 800 samtaler i 2018. Tjenesten nådde ut til personer fra alle landets fylker. Over 40 % av samtalen i 2018 omhandlet spørsmål knyttet til prevensjon og nødprevensjon. 26 % av samtalen dreide seg om seksuelt overførbare infeksjoner. Majoriteten av brukerne, totalt 45 %, var i aldersgruppen 20-25 år.

Erfaringer fra vårt kliniske arbeid genererer bred kunnskap som videreformidles til øvrige aktører på feltet. Sex og samfunn gjennomfører ulike opplæringstiltak som seksualitetsundervisning for alle Oslos 9. klasser, opplæring om prevensjon ved høyskoler og universiteter med utdanningsforløp innenfor helsefag, og kurs med et bredt utvalg tema, inkludert trans*tematikk, personer som kjøper sex, hiv/aids og langtidsvirkende prevensjon (LARC), tilpasset ulike deltakergrupper. Sex og samfunn utdanner også «superbrukere» fra hele landet i LARC, som igjen sørger for faglig og praktisk opplæring av helsepersonell i sin kommune.

Stiftelsen gjennomfører også tiltak som fagutvikling og kunnskapsspredning blant annet gjennom hospiteringsordning for helsepersonell, utvikling av Metodebok for seksuell helse, eMetodeboka og drift av nettside med faktaopplysninger om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Avvergingsplikten for kjønnslemlestelse

Vi er enige i den foreslåtte endringen om at kjønnslemlestelse omfattes av § 196. Alle bør ha plikt til å avverge denne skadelige praksisen, og vi ser ingen grunn til å legge begrensninger for hvem som inkluderes i avvergingsplikten.

Sex og samfunn

Avvergingsplikten ved prevensjonsveiledning av unge

Vi mener det er et godt forslag å legge til et nytt annet ledd annet og tredje punktum om at avvergingsplikten ikke gjelder for overtredelser av § 299 når de involverte er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling. Dette vil åpne for at helsepersonell kan skrive ut prevensjon til unge under 14 år hvis yrkesutøveren finner relasjonen jevnbyrdig etter sin vurdering. Dermed vil unge kunne få samtale med noen som har taushetsplikt, og de kan få tilgang til prevensjon slik at de unngår å bli uønsket gravide. Uten denne bestemmelsen er det større fare for at de under 14 ikke vil oppsøke helsevesenet, og at de blir avvist hvis de gjør det.

Seksuallovbrudd mv. rettet mot barn mellom 14 og 16 år

Vi mener at avvergingsplikten bør omfatte grov seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år (straffeloven § 303). Denne typen lovbrudd er såpass alvorlig at vi mener det bør være en plikt til beskytte barn mot dette.

Seksuell omgang med innsatte mv. i institusjon

Vi mener straffeloven § 296 bør tas inn i straffeloven § 196 om avvergingsplikt, for å beskytte innsatte mv. mot seksuell utnyttelse.

Avvergingsplikt for tvangsekteskap

Vi er enige i at tvangsekteskap skal omfattes av avvergingsplikten, da dette er et alvorlig lovbrudd med store negative konsekvenser for dem som utsettes.

Utenomrettslige tvangsekteskap

Vi er enige i at utenomrettslig/religiøst tvangsekteskap skal omfattes av samme avvergingsplikt som rettslige tvangsekteskap, da det i praksis vil ha de samme negative konsekvensene for de utsatte.

Utleie av lokaler som brukes til prostitusjon

Vi ber departementet vurdere lovbestemmelsen opp mot behovet for vern av dem som selger sex. Denne gruppen er allerede i en sårbar situasjon og blir enda mer sårbare om de i tillegg risikerer å bli kastet ut av sin bolig. Utleiers bekymring for selv å bli idømt straff, kan gå utover den som selger sex sitt vern og behov for bolig.

Vi støtter også innspill sendt fra Nasjonalt SRHR-nettverk.

Med vennlig hilsen

Maria Røsok
Daglig leder

Tore Holte Follestad
Assisterende daglig leder